

► Jean Bodin: Šest knih o státě (1576)

Kap. I, 1: Jaký je hlavní cíl dobře uspořádaného státu

Stát je spravedlivě uspořádaná vláda nad množstvím rodin a věcmi, které jsou jejich společným zájmem, a to skrze suverénní moc. [...]

Na prvním místě jsme řekli „spravedlivá vláda podle práva“, abychom stanovili rozdíl mezi státy a skupinami zlodějů či pirátů, s nimiž nelze nic sdílet, obchodovat ani uzavírat spojení. Tyto zásady vždy dodržoval každý dobře uspořádaný stát. Když šlo o to dát své slovo, jednat o míru, vyhlášovat válku, uzavírat obranná či útočná spojení, vymezit hranice a rozhodovat spory mezi vladaři a suverény, nikdy nebyli bráni v potaz zlodějí ani jejich družina. [...]

Kap. I, 8: O suverenitě

Suverenita je absolutní a trvalá moc státu. [...] Je nyní nezbytné vymezit pojem suverenity, neboť žádný právník ani politický filozof to doposud neučinil, přestože je to nejdůležitější věc, kterou je nutné pochopit v pojednání o státu.

[...] je tedy nutné osvětlit, co to znamená suverénní moc. Řekl jsem, že tato moc je trvalá. Je totiž možné, aby byla absolutní moc poskytnuta jednomu člověku nebo několika lidem na určitý čas, po jehož uplynutí jsou tito lidé opět pouhými poddanými. Během doby, kdy jsou u moci, je nelze nazývat suverénními vladaři. [...]

Je však zapotřebí, aby ti, kdo jsou suverény, nijak nepodléhali příkazům druhých a aby mohli svým poddaným dávat zákony a rušit nebo zneplatnit špatné zákony tak, aby mohli vyhlásit zákony jiné. To však nemůže učinit ten, kdo sám zákonům podléhá, nebo to nemůže nařídít těm, kdo mu rozkazují. Proto zákon stanoví, že vladař je zproštěn moci zákonů. [...] Jestliže tedy suverénní vladař nepodléhá zákonům svých předchůdců, ještě méně je vázán zákony a nařízeními, které sám vydal. [...] Pokud však jde o zákony Boží a přirozené, jim podléhají všichni vladaři na světě a není v jejich moci je přestupovat, nechtějí-li být vinni zločinem velezrady vůči Bohu a vyhlášením války Bohu, jehož velikosti by měli být všichni monarchové na zemi podrobeni a před ním by měli sklánět hlavu v bázi a úctě. [...]

Nejde o to, že by vladař byl vázán svými zákony nebo zákony svých předchůdců, je však vázán spravedlivými smlouvami a sliby, které učinil, ať již tyto sliby doprovázela přísaha či nikoli, stejně jako kdyby šlo o soukromou osobu či poddaného. [...]

Co se týče zákonů, které se týkají samotného královského statusu a jeho zřízení, pokud jsou přímo připojeny ke koruně a s ní spojeny, vladař se od nich nemůže odchýlit. [...]

V tom se ti, kdo psali o povinnostech vysokých úředníků a jiné podobné knihy, mýlili, když tvrdili, že stavy lidu stojí výše než vladař. To je věc, která vede pravé poddané ke vzpouře proti poslušnosti, již jsou povinováni svému suverénnímu vladaři. Tento názor nevychází z rozumu ani nemá žádný základ, není-li král v zajetí, nepřičetný či nezletilý. [...]

■ Otázky k textu:

1. Ověřovací

- a) Která vlastnost „suverenity“ je podle Bodina nejdůležitější a uvádí ji na prvním místě?
- b) Čím se podle Bodina odlišuje stát od společenství pirátů či zlodějů?

2. Faktografické

- a) Za jakých okolností mohou stavy stát i v absolutistické monarchii nad panovníkem? Uvedte příklad nejen z francouzských dějin.
- b) Jak se v novověku lišilo z hlediska omezení moci postavení francouzského krále a císaře, který měl formálně vyšší hodnost?

3. Historické myšlení

- a) V textu podtrhněte ty části, v nichž Bodin mluví o omezeních panovnické moci.
- b) Uvedte aspoň tři typy zákonů, o nichž Bodin mluví, a u každého typu uveďte, jak s nimi může panovník nakládat.

■ Vazba na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

RVP ZV: vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti